

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL KEPURĖLIŲ SU UŽRAŠAIS „LANDSBERGIS“ IR „ŠIMONYTĖ“**

2020 m. gruodžio 17 d. Nr. 3-143 (1.2)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. spalio 11 d. reklamos gaudyklėje gavo pranešimą (reg. Nr. 1-4499(7.9) dėl Mykolo Plesko socialinio tinklalapio „Instagram“ paskyroje pasidalytos nuotraukos su kepurėlėmis su užrašais „Šimonytė“, „Landsbergis“. Pranešėjas nurodo *„Socialinių tinklų vartotojo Instagram paskyroje matoma, jog TS-LKD nemokamai dovanojo ne mažareikšmės vertės rinkiminės kampanijos atributiką, galima įžvelgti rinkėjų papirkinėjimą“*.

VRK 2020 m. spalio 18 d. posėdžio metu nuspręsta pirmiau minėtą pranešimą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

2020 m. spalio 21 d. VRK išsiuntė paklausimus Mykolui Pleskui (reg. Nr. 2-1607(7.9) ir Tėvynės sąjungai-Lietuvos krikščionims demokratams (toliau – TS-LKD) (reg. Nr. 2-1608(7.9).

2020 m. spalio 22 d. VRK gautas Mykolo Plesko (reg. Nr. 1-4980(7.9) atsakymas, kuriame jis pateikia savo nuomonę, siūlymus VRK, tačiau konkretūs atsakymai į klausimus nepateikti.

2020 m. gruodžio 15 d. VRK gautas TS-LKD atsakymas (reg. Nr. 1-5822(7.9), kuriame nurodoma *„Kepuraitės buvo pagamintos TS-LKD iniciatyva ir užsakymu, kaip 2020 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos priemonė TS-LKD lyderių pagalba didinti TS-LKD žinomumą. Kepuraitės nešiojo politinės kampanijos savanoriai. Kepuraitės nebuvo dalinamos tretiesiems asmenims. <...> Buvo pagaminta 150 kepuraičių, kurios visos buvo naudotos TS-LKD savanorių poreikiams. Kepuraites gamino UAB „Eurospauda“, kurios PVM sąskaitos faktūros buvo apmokėtos iš TS-LKD politinės kampanijos sąskaitos“*.

Dėl galimo rinkėjų papirkimo

Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėjų dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę*.

To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *rinkėjų papirkimu nelaikomas spausdintos medžiagos (veiklos ar rinkimų programos, biografijos ar kitokių informacinio turinio lankstinukų,*

kalendorių, atvirukų, lipdukų), pažymėtos politinės partijos, kandidatų sąrašo, kandidato ar asmens, numatomo kelti ar numatančio išsikelti kandidatą į Seimo narius, simbolika, neatlygintinas platinimas.

Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 patvirtintos Metodinės rekomendacijos dėl aplinkybių, kurioms esant pradedamas rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimas (toliau – Rekomendacijos). Rekomendacijų 4 punkte numatyta, kad dovanos ar kitoks atlyginimas – kaip turtinė nauda (materialinių išlaidų išvengimas), kuri gali būti suprantama tiek kaip materialios, tiek kaip nematerialios turtinės vertybės (pavyzdžiui, pinigai, buities reikmenys, tam tikri mokami darbai, turtinės teisės, paprastai mokami intelektualinės veiklos rezultatai, paprastai mokamo pobūdžio paslaugos, koncertai, kiti mokamo pobūdžio kultūriniai renginiai ir pan.), toliau tame pačiame punkte numatyta, kad suteikimas – kaip bet koks materialios ar nematerialios turtinės naudos (dovanų, paslaugų ar kitokio atlyginimo) perdavimas kitam asmeniui arba sąlygų ja pasinaudoti sudarymas. Skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį – kaip poveikio rinkėjui arba asmeniui, kurio likimu, gerove, interesų patenkinimu suinteresuotas rinkėjas, darymas.

Seimo rinkimų įstatymo 50 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad rinkimų agitacija gali būti įvairių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Konstituciją ir įstatymus, prieštarauja moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinka sąžiningų ir garbingų rinkimų.

Paskelbus rinkimų datą, prasideda rinkimų kampanija (2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d.), kurios metu įsigalioja draudimas tiesiogiai ar netiesiogiai dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją balsuoti už vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatą, kandidatą arba kandidatų sąrašą, ar turint tikslą kitaip paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais.

Pagal surinktą medžiagą nustatyta, kad kepurėlės su užrašais „Landsbergis“, „Šimonytė“ nebuvo dalytos rinkėjams ar rinkimų teisę turintiems asmenims, kurie nėra TS-LKD savanoriai. Įstatymai nedraudžia politinių partijų nariams ar jų savanoriams dalyti daiktus su partijos atributika, tokiu būdu didinant partijos ar asmens žinomumą. TS-LKD patirtos išlaidos kepurėlių gaminimui laikytinos politinės kampanijos išlaidomis, šios išlaidos įtrauktos į TS-LKD politinės kampanijos finansavimo ataskaitą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

Nepripažinti Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų savanoriams dalytų kepurėlių su užrašais „Landsbergis“, „Šimonytė“ rinkėjų papirkimu.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Sandra Prokofijovienė